

2020-12-17, dnr **I2020/02346**
Chalmers dnr C2020-1495

Margareta Wallquist
Rådgivare till vicerektor för forskning
Chalmers verksamhetsstöd

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.df.remissor@regeringskansliet.se

Svar från Chalmers tekniska högskola gällande remiss av huvudbetänkandet Innovation genom information (SOU 2020:55)

Chalmers tackar för möjligheten att ge synpunkter i detta ärende. Ur ett forskningsperspektiv är det naturligtvis mycket önskvärt att få tillgång till offentliga data i enkelt användbara format. Chalmers har dock önskemål om att förslaget vidareutvecklas inom de områden som beskrivs nedan.

Remissens omfattning

En allmän synpunkt på remissförfarandet i detta fall och som vi är kritiska mot är att remissinstanserna är alltför få på universitets- och högskolesidan. Det riskerar att inte ge en rättvisande bild av viktiga aspekter kring forskningsdatahanteringen i universitets- och högskolevärlden.

Resurser att hantera överklaganden

Chalmers vill starkt ifrågasätta att utredningen vill gå längre än direktivet, då man valt att inte undanta universitet och högskolor från kravet att beslut med avslag av begäran om vidareutnyttjande ska vara överklagningsbara.

Då Chalmers inte är en myndighet hanteras överklaganden för vår del på ett mycket begränsat område och vi saknar de personella resurser som krävs för att hantera ytterligare krav. Enligt förslaget ska vi inte bygga upp någon parallell struktur för att hantera den nya föreslagna typen av överklaganden utan det ska skötas på samma sätt som övrigt utlämnande. Vi anser dock att resurserna hos oss är mycket begränsade för den här typen av hantering, inte minst eftersom vi ska tillhandahålla informationen i olika digitala format som frågeställaren önskar. Det kommer därför att krävas programvara och IT-kunskaper som inte har med ”traditionell” juridik eller utlämnande av allmän handling att göra, och vi

CHALMERS VERKSAMHETSSTÖD

Margareta Wallquist
Avdelningen för operativt och strategiskt stöd
Chalmers tekniska högskola
412 96 Göteborg
031-772 2718
maggie@chalmers.se
www.chalmers.se

Chalmers tekniska högskola AB
Organisationsnummer: 556479-5598

CHALMERS

förutser därför att en helt ny organisation kommer att behöva byggas upp för att hantera dessa överklaganden.

Vidare anser vi att vägledningen som den nya föreslagna lagen ger för att på dem i direktivet beskrivna grunderna neka ett vidareutnyttjande är alltför knapphändig. Direktivet är mycket tydligare än den föreslagna lagen vad gäller hänsynstagande till viktiga och grundläggande frågor om säkerhet, informationssäkerhet, upphovsrättsliga frågor och skydd för personuppgifter. Erforderliga riktlinjer saknas i lagen och alltför mycket lämnas åt myndigheternas eget skön. Detta riskerar att leda till att många ärenden hamnar i domstol för avgörande.

Rätten att ta ut avgifter

Vad gäller möjligheten att ta betalt, ska myndigheter enligt förslaget bara ta ut mindre avgifter för att inte lagens syfte ska motverkas. Här nämns avgiftsförordningen som rättesnöre. Den anser vi vara mycket omodern och omfattar inte heller Chalmers och andra bolag. Vidare nämns att huvudregeln enligt PSI-direktivet är att det ska vara avgiftsfritt att begära ut handlingar för vidareutnyttjande.

Chalmers anser att högskolor ska ha möjlighet att ta ut en avgift för utlämnande av forskningsdata som åtminstone motsvarar arbetsinsatsen för att tillgängliggöra data och hantera utlämningen. I dagsläget saknas en reglering för hur mycket en myndighet ska kunna ta betalt för utlämnade av elektronisk information. Det tas också upp i slutet av utredningen som ett område som behöver utredas vidare och regleras. Vi förordar att ny reglering kring avgiftsuttag ska avvakta till dess att avgiftsfrågan är löst.

Kommentar om lärosätets kontroll över forskningsdata

Att forskningsdata enligt förslaget ska omfattas av lagen skapar nya möjligheter för det som är lagens syfte, dvs att stödja utveckling av informationsmarknaden och stimulera innovation. Det är dock fortfarande så att forskare självständigt kan publicera forskningsdata i externa institutionella eller ämnesbaserade register, och det kan ske utom universitets kontroll. Därmed kan det kan vara problematiskt att tillhandahålla efterfrågade data, i synnerhet om forskaren har lämnat lärosätet. Det framgår inte tydligt om det i dessa fall ändå är universitetet (inte registret/'repositoriet') som skall handlägga en begäran om vidareutnyttjande.

Vi vill poängtera att det inom akademien pågår långsiktigt arbete att kartlägga forskningsdata och etablera användningen av datahanteringsplaner. I detta arbete ingår omfattande processer att klargöra vilka dataformat som är lämpliga inom respektive ämnesområde (inklusive frågor om metadata och katalogisering), och att implementera sådan koordinerad datahantering. Den föreslagna lagens

CHALMERS VERKSAMHETSSTÖD

Margareta Wallquist
Avdelningen för operativt och strategiskt stöd
Chalmers tekniska högskola
412 96 Göteborg
031-772 2718
maggie@chalmers.se
www.chalmers.se

Chalmers tekniska högskola AB
Organisationsnummer: 556479-5598

CHALMERS

rimlighet avgörs av i vilken grad förståelse visas för att floran av forskningsdata är enorm och att hanteringen av den är komplex.

Kommentar gällande ordval ”register”

Begreppet *institutionellt register* (översättning av institutional repository i direktivets engelska text) anger SND som exempel. SND benämner dock sin service *'nationell forskningsdatakatalog'* och är en service som de flesta svenska lärosäten använder. Ordet *register* vara missledande, likaså *arkiv*, då båda orden används i andra kontexter. Kanske bör ordet *repositorium* införas för att tydliggöra och skilja ut?

Vänliga hälsningar,
Margareta Wallquist

CHALMERS VERKSAMHETSSTÖD

Margareta Wallquist
Avdelningen för operativt och strategiskt stöd
Chalmers tekniska högskola
412 96 Göteborg
031-772 2718
maggie@chalmers.se
www.chalmers.se

Chalmers tekniska högskola AB
Organisationsnummer: 556479-5598

CHALMERS